

Колектив кафедри вірусології
НДЛ "Екології вірусів та діагностики вірусних захворювань"
ІНЦ "Інститут біології та медицини"
Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ УЧИТЕЛЯ, АБО ПАМ'ЯТІ ВАЛЕРІЯ ПЕТРОВИЧА ПОЛІЩУКА

Вітчизняна вірусологічна наука зазнала значної втрати – 5 серпня 2017 р. на 60-му році пішов із життя ПОЛІЩУК ВАЛЕРІЙ ПЕТРОВИЧ – видатний український вірусолог, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, лауреат премії імені Д. К. Заболотного НАН України, доктор біологічних наук, професор.

Поліщук Валерій Петрович народився 5 лютого 1958 р. у м. Ірпінь Київської області. У 1978 р., після служби в лавах Радянської Армії, вступив на біологічний факультет КДУ імені Т. Г. Шевченка і з того часу вся його наукова діяльність була пов'язана з кафедрою вірусології. Після закінчення університету в 1985 р. Валерій Петрович вступив до аспірантури, а 1991 р. отримав учений ступінь кандидата біологічних наук та став асистентом (1988–1995 рр.), а згодом і доцентом (1995–2002 рр.). У 2000 р. в Інституті мікробіології і вірусології імені Д. К. Заболотного Поліщук В. П. захистив докторську дисертацію на тему "Прогнозування та закономірності розповсюдження вірусів рослин у біоценозах України". З 2002 р. працював професором, а з 2004 і до останніх днів – завідувачем кафедри вірусології ІНЦ "Інститут біології та медицини" Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Валерій Петрович – знаний учений у галузі вірусології, автор та співавтор 8 монографій і більш ніж 300 наукових праць, багато з яких опубліковано у провідних наукових журналах світу. Має 5 патентів на винаходи. Серед його учнів є кандидати та доктори наук.

Під керівництвом В. П. Поліщука започаткована наукова школа "Структура та функції вірусів за різних екологічних умов", яка проводить наукові дослідження з вивчення поширеності фітовірусів у навколишньому середовищі, зокрема на культурних та дикорослих рослинах різних екологічних регіонів України, тут розробляють сучасні методи діагностики вірусів рослин на основі ІФА та ПЛР, уперше обґрунтована можливість дистанційної діагностики вірусних інфекцій по спектрах відбиття інфікованих рослин, а також розроблено та впроваджено застосування комп'ютерної бази даних для аналізу агроценозів на вірусоносійство, що є необхідним для їх фітосанітарного оцінювання. Валерій Петрович уперше в Україні почав вивчати характеристики вірусів рослин та бактеріофагів в екстремальних умовах зовнішнього середовища, зокрема в зоні радіаційного забруднення ЧАЕС, під дією важких металів та в умовах Антарктики. Останнім часом В. П. Поліщуком та його колегами багато уваги приділялося молекулярно-генетичному аналізу геномів вірусів, виділених на теренах України. Наукові здобутки Валерія Петровича відзначено рядом премій та відзнак: премією Сороса, медаллю Ярослава Мудрого АН ВШ України, Почесними грамотами ректора Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Подякою Президента України.

Окрім плідної наукової праці В. П. Поліщук активно займався громадською роботою. Протягом багатьох років був головою Київського відділення товариства мікробіологів України, Українського ботанічного товариства, Аме-

риканського товариства фітопатологів, Американського товариства мікробіологів, Національного географічного товариства, а також членом редколегії фахових наукових журналів "Мікробіологічний журнал", "Агроекологічний журнал", "Мікробіологія та біотехнологія", Вісник Київського університету імені Тараса Шевченка (серія Біологія), Науковий вісник Ужгородського університету.

Валерій Петрович завжди був оточений молоддю, з якою він ділився своїми знаннями та життєвим досвідом, а вони відповідали йому любов'ю та щирою повагою. Він дуже багато мандрував, любив театр, кіно, музику, класичну та сучасну літературу, фотомистецтво. Із ним було завжди цікаво спілкуватися і молоді, і дорослим, як ученим, так і звичайним людям. Незважаючи на всі перепони та негаразди, що траплялися на шляху, йому завжди були притаманні оптимізм та любов до життя, які не покидали його до останнього подиху.

Натхнення, справжній потяг до науки, жага до знань, критичне мислення, прагнення бути кращою версією себе, тверда позиція, торування шляху для досягнення мети – це лиш дрібка з усіх подарунків, що їх просто у спілкуванні й на лекціях отримували абсолютно всі, хто мав честь знати Валерія Петровича. Щоб встигати за швидкістю його думок, треба було докласти зусиль – і ці інтелектуальні перегони тримали в тонусі всіх. Спілкування з Валерієм Петровичем магічно діяло на кожного – когось спонукаючи до активних дій, когось до роздумів, когось до великих звершень. Він невтомно ніс світло знань, надихав, мотивував і міг викресати іскру уяви навіть у найрезистентніших до навчання. Валерій Петрович укладав у голови студентів не лише знання про віруси, а і критичне мислення та потяг до розширення світогляду.

Для студентів та колег Валерій Петрович Поліщук назавжди залишиться взірцем нестримного потягу до науки і відданості своїй справі. Його життєвий шлях залишив яскравий слід і ще надихатиме багатьох на досягнення мети.